

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Історія педагогіки та освіти в Україні»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 015 Професійна освіта
Освітня програма «Професійна освіта. (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу veLearn

д-р пед. наук, професор Васиук Оксана Вікторівна
050-469-16-72
o.vasiuk@nubip.edu.ua
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2722>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Історія педагогіки та освіти в Україні» – показати зв'язок педагогічних здобутків теоретиків і практиків, спадкоємництво і новаторство в розробці й реалізації педагогічних ідей; сформувати вміння використовувати отримані знання в майбутній професійній діяльності, застосовувати творчий підхід до вирішення будь-якої педагогічної проблеми. Головна увага під час вивчення історії має приділятися проблемам, ідеям і внеску того чи іншого видатного педагога в теорію і практику навчання і виховання. При аналізі педагогічної проблеми у полі зору студента повинні бути соціально-історичні умови, які позначалися на світогляді й педагогічних поглядах того чи іншого вченого-педагога, зумовили його внесок у розробку теорії педагогічної науки.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

– здатність примножувати та зберігати культурні, моральні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей та історії розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про суспільство і природу та у розвитку суспільства, технологій і техніки тощо;

– здатність цінувати та поважати мультикультурності та різноманітності;

– усвідомлення рівних можливостей і гендерних проблем;

– здатність формувати у здобувачів освіти цінностей демократії і громадянськості.

Програмні результати навчання:

– розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах;

– володіти культурою мовлення, обрати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами;

- самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати;
- володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти;
- уміти діяти з позиції лідера, планувати час, раціонально розпоряджатись ресурсами та працювати в команді;
- застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі;
- володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти;
- діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій;
- емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики;
- застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності;
- забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
4 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Становлення виховання та освіти в Україні найдавніших часів до XV ст.	4/4	Знати понятійно-категоріальний апарат, завдання та методологію історії педагогіки; підходи щодо виникнення виховання; етапи становлення української народної педагогіки та виховання із найдавніших часів до IV ст.; зародження шкільництва; літературно-педагогічну спадщину періоду. Вміти усвідомлено працювати з першоджерелами («Слово про закон і благодать»; «Ізборник	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).	10 балів

		Святослава 1073 р.»; «Ізборник Святослава 1076 р.»; Мономах «Поучення»; «Бджола»); визначати основну ідею праці; аналізувати педагогічні проблеми.		
Тема 2. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження та Козацької доби	4/4	Знати умови зародження і розвиток шкіл в Україні означеного періоду; орієнтуватися в особливостях організації та діяльності братських шкіл та перших українських вищих шкіл; усвідомлювати козацьку систему виховання. Вміти усвідомлено працювати з першоджерелами (Статут Львівської братської школи; Статут Луцької греко-латино-слов'янської школи; Ю. Дрогобич «Прогностична оцінка 1483 року»; П. Русин «Елегія на честь Йоана Вислоцького»; Г. Смотрицький «Ключ царства небесного», «До народів руських»; І. Вишенський «Книжка; Клірик Острозький «До читача»; Стефан Зизаній «Казань»; М. Смотрицький «Граматики слов'янська»);	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).	10 балів

		<p>Ф. Прокопович «Про риторичне мистецтво», «Духовний регламент»;</p> <p>С. Полоцький «Обід душевний», «Вечеря душевна»;</p> <p>Е. Славинецький «Громадянство звичаїв дитячих»;</p> <p>С. Яворський «Слізне з книгами прощання»);</p> <p>визначати основну ідею праці та внесок авторів у розвиток шкільництва та педагогіки;</p> <p>аналізувати педагогічні проблеми;</p> <p>встановлювати і пояснювати взаємозв'язок педагогічних явищ і фактів, усвідомлюючи сучасну педагогічну дійсність.</p>		
<p>Тема 3.</p> <p>Особливості розвитку освіти і педагогічної думки в Україні кінця XVIII – першій пол. XIX ст.</p>	4/4	<p>Знати розвиток українського шкільництва та національної освіти в означений період;</p> <p>розуміти сутність культурно-національних рухів в Україні у XIX ст.;</p> <p>просвітницьку діяльність і педагогічні ідеї видатних вчених, письменників і громадських діячів.</p> <p>Вміти усвідомлено працювати з першоджерелами (Г. Сковорода «Вдячний Єродій», «Убогий</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій.</p> <p>Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).</p>	10 балів

		<p>Жайворонок»; Т. Шевченко «Наймичка»; М. Костомаров «Дві руські народності»; П. Куліш «Листи з хутора»; М. Пирогов «Питання життя»; О. Духнович «Народная педагогія»); визначати основну ідею праці та внесок автора в розвиток шкільництва та педагогіки; аналізувати педагогічні проблеми; встановлювати і пояснювати взаємозв'язок педагогічних явищ і фактів, усвідомлюючи сучасну педагогічну дійсність.</p>		
<p>Тема 4. К.Ушинський – основоположник наукової педагогіки і реформи школи</p>	4/4	<p>Знати біографічні дані та творчий шлях К. Ушинського. Розуміти сутність людини як предмета виховання за К. Ушинським. Усвідомлювати ідею народності виховання, проблеми морального виховання в педагогічній спадщині К. Ушинського. Розуміти роль учителя у вихованні учнів, дидактичні погляди видатного педагога.</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).</p>	10 балів

		Орієнтуватися у творчій спадщині К. Ушинського («Про користь педагогічної літератури», «Про народність у громадському вихованні», «Праця в її психічному і виховному значенні», «Рідне слово», «Людина як предмет виховання»), вміти визначати основну ідею праці; аналізувати педагогічні проблеми, що піднімаються в роботі; творчо використовувати цінні педагогічні ідеї у практиці навчально-виховної роботи закладу професійної освіти.		
Модуль 2				
Тема 1. Школа і педагогіка України другої пол. XIX – поч. XX ст.	4/4	Знати стан початкової і середньої школи та вищої освіти в Україні другої пол. XIX – поч. XX ст. Вміти усвідомлено працювати з першоджерелами (М. Драгоманов «Два учителі»; Т. Лубенець «Про покарання в дитячому віці і шкільну дисципліну»; Б. Грінченко «Екзамен», «Листи з України Наддніпрянської»; Л. Українка «Волинські образки», «Лист до	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).	10 балів

		<p>А. С. Макарової»; С. Русова «Дидактика», «Національна школа»; М. Грушевський «Історія України- Руси», «Освіта часів Київської Русі», «Острозька академія»; І. Огієнко «Історія українського друкарства»; І. Франко «Чого хоче Галицька Робітницька Громада»; «Наші народні школи і їх потреби», «Грицева шкільна наука»); визначати основну ідею праці та внесок автора в розвиток шкільництва та педагогіки; аналізувати педагогічні проблеми; встановлювати і пояснювати взаємозв'язок педагогічних явищ і фактів, усвідомлюючи сучасну педагогічну дійсність; творчо використовувати цінні педагогічні ідеї у практиці навчально-виховної роботи закладу професійної освіти.</p>		
<p>Тема 2. Школа і педагогіка України у радянський період (1920-80 рр.)</p>	6/6	<p>Знати характерні риси школи і системи виховання в означений період. Розуміти педагогічну діяльність і</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка</p>	10 балів

	<p>погляди О. Залужного, І. Соколянського, Г. Ващенко та їхній вплив на розвиток української педагогіки. Усвідомлювати педагогічну систему А. Макаренка та В. Сухомлинського. Вміти творчо працювати з першоджерелами (Г. Ващенко «Виховання волі і характеру», «Гідність особиста і національна», «Завдання національного виховання української молоді», «Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру», «Хвороби в галузі національної пам'яті», «Свобода людини як філософічно- педагогічна і політична проблема», «Бог і Батьківщина», «Проект системи освіти в самостійній Україні», «Загальні методи навчання», «Виховний ідеал»; А. Макаренко «Деякі висновки з мого педагогічного досвіду», «Про батьківський авторитет», «Колектив і виховання особистості»; В. Сухомлинський</p>	<p>презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).</p>	
--	---	--	--

		<p>«Сто порад учителеві», «Методика виховання шкільного колективу», «Батьківська педагогіка», «Народжується особистість», «Мудра влада педагога», «Вчити вчитися»); вміти визначати основну ідею праці та внесок автора в розвиток шкільництва та педагогіки; аналізувати педагогічні проблеми; творчо використовувати цінні педагогічні ідеї у практиці навчально-виховної роботи закладу професійної освіти.</p>		
<p>Тема 3. Розвиток освіти незалежної України</p>	4/4	<p>Знати сутність відродження національної школи; процеси розвитку освіти в умовах національного відродження. Усвідомлювати утвердження шляхів і засобів національного виховання дітей та молоді. Вміти творчо працювати з першоджерелами (Указ ПУ «Про Основні напрями реформування вищої освіти в Україні»; Постанова КМУ «Про затвердження</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи (зокрема в elearn).</p>	10 балів

		<p>Положення про державний ВНЗ»; Національна доктрина розвитку освіти; Наказ МОН «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу»; «Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року»; Положення «Про дослідницький університет»; Закон України «Про вищу освіту», «Про освіту».</p> <p>Аналізувати педагогічні проблеми; творчо використовувати цінні педагогічні ідеї у практиці навчально-виховної роботи закладу професійної освіти.</p>		
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може

відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
--

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни «Історія педагогіки та освіти в Україні» для підготовки фахівців за ОПП 015 «Професійна освіта» (015.18 «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»). Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2019. 92 с.

2. Васюк О. В., Лузан П. Г. Історія педагогіки та освіти в Україні : підручн. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 519 с.

3. Васюк О. В. Теорія і історія соціального виховання : підруч. Київ : ЦП «Компринт», 2018. 419 с.

4. Васюк О. В., Лузан П. Г. Історія педагогіки та освіти в Україні: підруч. Вид. 2-ге, допов. Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2022. 539 с.

5. Васюк О. В., Сопівник І. В. Історія української педагогіки і освіти : навч. посіб.-хрестоматія. 2-ге вид., доп. і перероб. Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2015. 644 с.

6. Довідник для педагога-аграрника : навч. вид. Укладачі : О. В. Васюк, С. В. Виговська. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2014. 444 с.

7. Історія української педагогіки і освіти : навч. посіб.-хрестоматія. Укладачі О. В. Васюк, І. В. Сопівник. Київ : НАКККіМ, 2011. 600 с.

8. Лузан П. Г., Васюк О. В., Бернова О. М. Історія педагогіки та освіти в Україні : навч. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2007. 302 с.

9. Сопівник Р. В., Васюк О. В., Сопівник І. В. Історія національної педагогіки : довідник. Київ : ДАКККіМ, 2011. 236 с.

10. Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки. Укладачі О. В. Васюк, І. В. Сопівник. Київ : ДАКККіМ, 2010. 600 с.